

STORTINGET

Innst. 285 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:159 S (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Dagfinn Henrik Olsen om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.
- Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:
 - minimum ti års botid
 - bestå språkprøve på minimum B2-nivå
 - bestå prøve om grunnleggende norske verdier
 - avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i DanmarkEn søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager, ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.
- Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspen-

sjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.

- Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som stiller krav om at den som søker om statsborgerskap, skal ha bidratt til å integrere ektefelle, partner og barn i det norske samfunnet. Selvsegregering skal aktivt forhindres.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna har uttalt seg om forslagene i brev av 23. april 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen. Komiteen har invitert til og har mottatt elleve skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, lederen Sverre Myrli, Siri Gåsemyr Staalesen og Terje Sørvik, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Maren Grøthe og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantfor-

slag 159 S (2024–2025) om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap.

Komiteen viser til at det fremmes fire ulike forslag i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet mener at norsk statsborgerskap skal henge høyt og samtidig bidra til god integrering.

Disse medlemmer viser til at norsk statsborgerskap gir rettigheter som stemmerett og valgbarhet, i tillegg til andre grunnleggende rettigheter som rett til opphold, rett til å ta arbeid i riket samt rett til å inneha et pass. De fleste rettigheter nordmenn har, er likevel ikke knyttet opp til statsborgerskap.

Disse medlemmer mener at det er viktig at det settes strenge og tydelige krav til innvilgelse av statsborgerskap. Disse medlemmer mener videre at det å være norsk statsborger er synonymt med å være norsk. For å få innvilget statsborgerskap må man snakke norsk på et nivå som gjør at man kan delta i arbeidslivet, ta del i sivilsamfunnet og ha kontakt med andre i samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at det kan være riktig å vurdere eventuelle endringer i dagens regelverk for statsborgerskap, f.eks. høyere krav til språkkompetanse. Disse medlemmer viser for øvrig til Høyres merknader og forslag i Dokument 8:94 S (2024–2025), jf. Innst. 282 S (2024–2025).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge deler ut betydelig flere statsborgerskap enn f.eks. Danmark. Tall fra UDI viser at Norge i 2024 ga 27 276 nye norske statsborgerskap. Til sammenligning viser tall fra Danmarks Statistikk at Danmark i 2024 ga 6 255 nye danske statsborgerskap. Dette er nesten enn dobling fra året før (3 355), men fra et langt lavere nivå enn i Norge (37 278). De siste fire årene under regjeringen Støre, fra 2021 til 2024, har Norge gitt norsk statsborgerskap til 144 830 personer. Dette er nesten syv ganger flere enn i Danmark (21 242).

Disse medlemmer mener at et norsk statsborgerskap skal henge høyt og at en må være integrert i samfunnet for å kunne få det. Skal et samfunn fungere, er det avhengig av at noen grunnleggende verdier er felles for alle. Disse medlemmer mener at de grunnleggende norske verdiene er grunnmuren i samfunnet. Skal en bli norsk statsborger, må en akseptere og forstå verdier som demokrati, ytringsfrihet, religionsfrihet, likestilling og at konflikter løses gjennom rettsstaten. Det må heller ikke være noen tvil om at en sverger troskap til Grunnloven og det norske samfunnet.

Disse medlemmer ønsker derfor å stramme inn kravene for å kunne søke om norsk statsborgerskap, for å sikre at de som blir norske statsborgere er godt integrert i samfunnet, forstår samfunnet, etterlever grunnleggende verdier, følger lover og regler og er selv-

forsørgende, slik at en ikke blir en belastning for det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil ha en gjennomgang av vilkårene for statsborgerskap. Disse medlemmer mener at forslagene i representantforslaget ikke er godt nok utredet, og svaret fra statsråden løfter problemstillinger som må ses nærmere på. Disse medlemmer mener vi må se grundigere på hvordan forslagene rammer egne statsborgeres ektefeller, eller de som velger å være hjemme et år ekstra med små barn.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak med vilkår for statsborgerskap.»

Forslag 1

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at det ved innføringen av statsborgerloven av 2005 var en viktig vurdering at barn ikke skal lide som følge av foreldrenes valg av sivil status. Flertallet mener dette fortsatt er et riktig og viktig prinsipp. Flertallet mener det heller ikke bør stilles andre krav til forholdet mellom barn og foreldre i statsborgerloven enn at foreldreskapet følger av barneloven.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener tilknytningskravet i dagens lovverk er godt nok og viser til at det er flere muligheter for å miste sitt norske statsborgerskap dersom man ikke har god nok tilknytning til Norge. Det vises i denne sammenheng til gjeldende lover og regler.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener at å kreve fast tilknytning og samvær med den norske forelderen for å selv ha statsborgerskap, kan falle urimelig ut i mange tilfeller, da tilknytningen til landet like gjerne kan være forankret i en større familie krets enn bare den biologiske forelderen. Foreldrenes valg skal ikke gå ut over barnets rett til å inneha norsk statsborgerskap. Biologisk far og mor kan for eksempel være døde, mens besteforeldre og andre nære slektninger lever.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.»

Forslag 2 og 3

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter at norsk statsborgerskap skal henge høyt, og at regelverket samtidig skal bidra til god integrering. Disse medlemmer er enige i arbeids- og inkluderingsministerens uttalelse i brev av 23. april 2025 om at dagens vilkår for å få innvilget norsk statsborgerskap ligger på et riktig nivå for å balansere behovet for kontroll. Innvandrere som fyller vilkårene for statsborgerskap, gis mulighet til å formalisere sin tilknytning til Norge og å ta i bruk de demokratiske rettighetene som norsk statsborgerskap gir.

Disse medlemmer viser til at det hevede kravet til ferdigheter i norsk muntlig trådte i kraft 1. oktober 2022, og til det pågående prosjektet IMPECT (Linguistic Integration of Adult Migrants with Poor Education and the Consequences of Migration Tests).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet gir sin tilslutning til Arbeids- og inkluderingsdepartementets arbeid med å innhente kunnskap for å vurdere om dagens krav er hensiktsmessig, og at det som en følge av dette skal vurderes nærmere hvorvidt kravet til ferdigheter i norsk muntlig bør heves ytterligere.

Disse medlemmer mener prøven i grunnleggende norske verdier som representantene etterspør, allerede er på plass gjennom statsborgerprøven.

Disse medlemmer peker på at krav om avleggelse av troskapsløfte for å få innvilget norsk statsborgerskap ble opphevet i 1976 med begrunnelse i at ordningen medførte ekstra arbeid for politi og domstoler, og forsinkelse i behandlingen av statsborgersaker. Disse medlemmer mener det ikke er riktig å pålegge politi, domstoler, kommuner eller andre å bruke ressurser på unødvendige og symbolske oppgaver slik som troskapsløfter.

Disse medlemmer viser til at en person som søker om norsk statsborgerskap, må ha utholdt en karenstid før statsborgerskap innvilges dersom vedkommende er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon. Disse medlemmer viser også til at retten til statsborgerskap ved svært langvarig fengselsstraff utsettes i lang tid, slik at personen i praksis kan miste muligheten til å oppnå norsk statsborgerskap.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at gode norskkunnskaper er nøkkelen til integrering. Disse medlemmer mener at det er hensiktsmessig å evaluere det nåværende kravet om B1-nivå muntlig, og deretter vurdere å øke språkkravet til B2-nivå muntlig. Disse medlemmer ønsker ikke å heve kravet uten å se på erfaringene fra dagens språkkrav, som ble innført under regjeringen Solberg.

Disse medlemmer viser til at forslagsstillerne foreslår at personer som er idømt straff over 90 dager aldri skal få norsk statsborgerskap. Disse medlemmer er enige i at statsborgerskapet skal henge høyt, og at alvorlige lovbrudd skal få konsekvenser. Disse medlemmer mener likevel at dagens regelverk med karenstid for personer som er ilagt straff, allerede sikrer en forholdsmessig konsekvens før statsborgerskap kan innvilges. Karenstiden er på opptil 39 år for de lengste straffene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener at dagens krav til statsborgerskap er strenge nok, og at det vil være flere negative enn positive effekter å hente ved en eventuell innstramming med forlengelse av botid til ti år og strengere krav til norskferdigheter enn det som er i dag. Kravet til norskferdigheter ble hevet fra A2 til B1 så sent som i 2022. Disse medlemmer mener at å heve dette kravet ytterligere har liten hensikt. IMPACT-undersøkelsen kan like gjerne vise at kravet bør senkes, eller praktiseres lempeligere. Å kreve språkferdigheter på B2-nivå vil være uforholdsmessig overfor personer som kanskje har læreversker, ikke er unge lenger og som på grunn av forfølgelse og krig ikke har fått grunnleggende skolegang. Disse medlemmer mener det er mange eksempler på at mennesker kan være ressurspersoner og gode norske statsborgere uten å prestere norsk på akademisk nivå. Å stille uforholdsmessig strenge krav vil kunne virke diskriminerende og integreringshemmende. Disse medlemmer mener at det er viktigere å la mennesker som har lovlig opphold, og som har bodd lenge i landet, få ta del i demokratiet med de plikter og rettigheter som følger med et statsborgerskap og norsk lov, enn å forsøke å skape utrygghet rundt folks liv med å stadig stramme inn på reglene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:

- En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager, ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.
- minimum ti års botid
- bestå språkprøve på minimum B2-nivå
- bestå prøve om grunnleggende norske verdier
- avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspensjo-

nister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt støtter ikke forslagene. Disse medlemmer mener kravene som i dag stilles for å kunne få innvilget norsk statsborgerskap, er strenge nok uten å være urimelige. Det er disse medlemmers syn at retten til å søke om statsborgerskap i det landet man bor og har tenk å bo videre, gitt at man oppfyller de krav som statsborgerloven krever, er en viktig demokratisk rett. Med statsborgerskap i Norge følger blant annet retten til å delta i demokratiske prosesser, for eksempel ved å stemme i stortingsvalg hvert fjerde år.

Disse medlemmer er videre ikke enig i påstanden om at «statsborgerloven er en rettighetslov som først og fremst er knyttet til botid». Disse medlemmer mener Norge allerede har strenge og tydelige regler for hvem som kan få norsk statsborgerskap gjennom søknad, og ser ikke at det er grunnlag for å gjøre ytterligere innstramminger i statsborgerloven. Disse medlemmer viser videre til at Norge er et av få land i Europa som fremdeles praktiserer tilbakekall av statsborgerskap uten foreldelsesfrist, en praksis som har fått kritikk fra flere hold.

Forslag 4

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener en skjønnsmessig bestemmelse slik representantene foreslår, ikke tar hensyn til forutberegnelighet for søkeren, effektiv saksbehandling og rettssikkerhet, og at dette taler imot en innføring. Flertallet påpeker at forslaget vil være komplisert og ressurskrevende for forvaltningen å vurdere, og dermed være byråkratiserende og trolig vil kreve flere ansatte i utlendingsforvaltningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets arbeid med revisjon av statsborgerloven, hvor det vurderes hvordan regelverket kan bli enda mer digitaliserings- og automatiseringsvennlig, og mener hensynet til likebehandling og automatiseringsvennlighet bør veie tungt når nye vilkår for statsborgerskap vurderes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som stiller krav om at den som søker om statsborger-

skap skal ha bidratt til å integrere ektefelle, partner og barn i det norske samfunnet. Selvsegregering skal aktivt forhindres.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak med vilkår for statsborgerskap.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:

- En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager, ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.
- minimum ti års botid
- bestå språkprøve på minimum B2-nivå
- bestå prøve om grunnleggende norske verdier
- avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspensjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som stiller krav om at den som søker om statsborgerskap skal ha bidratt til å integrere ektefelle, partner og barn i det norske samfunnet. Selvsegregering skal aktivt forhindres.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:159 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Dagfinn Henrik Olsen om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 13. mai 2025

Sverre Myrli

leder

Maren Grøthe

ordfører

**DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2025/1277

Vår ref
25/1471-

Dato
23. april 2025

Dokument 8:159 S (2024-2025) Representantforslag om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Dagfinn Henrik Olsen

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen 8. april 2025 med anmodning om min vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Dagfinn Henrik Olsen om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap.

Forslagsstillerne presenterer overordnet fire forslag hvor regjeringen bes om å legge frem lovforslag for å stramme inn kravene for norsk statsborgerskap. Jeg vil gå nærmere inn på de enkelte forslagene i det følgende. Forslag 2 og 3 vurderes samlet.

1. *«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.»*

Etter statsborgerloven av 2005 blir et barn norsk statsborger ved fødselen dersom faren eller moren er norsk statsborger og foreldreskapet følger av barneloven. En viktig vurdering ved innføringen av statsborgerloven av 2005 var at barn ikke skal lide under foreldrenes valg av sivil status. Jeg mener dette fortsatt er viktig, og at det heller ikke bør stilles andre krav til forholdet mellom barn og foreldre i statsborgerloven enn at foreldreskapet følger av barneloven.

2. *«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:*
 - *minimum ti års botid*
 - *bestå språkprøve på minimum B2-nivå*

- *bestå prøve om grunnleggende norske verdier*
- *avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark*

En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager, ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.»

3. *Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspensjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.*

Minimum ti års botid og krav om selvforsørgelse de siste fem årene

Statsborgerloven gjelder med de begrensninger som følger av overenskomster med andre stater og folkeretten for øvrig, jf. statsborgerloven § 3. Internasjonale forpliktelser går dermed foran ved eventuell motstrid. Europarådskonvensjonens om statsborgerskap av 1997, artikkel 6 nr. 3 fastsetter at hver statspart i sin nasjonale lovgivning skal gi anledning til erverv av statsborgerskap etter søknad for personer med lovlig og fast bosted på dens territorium. Som vilkår for erverv av statsborgerskap skal det ikke kreves botid lenger enn ti år før søknad fremmes.

Konvensjonens artikkel 6 nr. 4 fastsetter videre at nasjonal lovgivning skal lette adgangen til statsborgerskap for visse grupper. Dette gjelder egne statsborgeres ektefeller, ulike grupper av barn og personer som har ankommet landet som barn, statsløse og anerkjente flyktninger. Av den forklarende rapporten til konvensjonen punkt 52 framgår det at slike lettelsers for eksempel kan være redusert krav til botid, mindre strenge språklige krav, enklere saksbehandlingsprosedyrer og lavere saksbehandlingsgebyr. Videre fremgår det at dersom de generelle vilkårene for statsborgerskap allerede er svært gunstige, for eksempel ved at det stilles krav om kort botid for alle, trenger ikke statene å lette adgangen ytterligere.

Regjeringen Solberg hadde i 2017 på høring et forslag om å øke kravet til oppholdstid i hovedregelen om erverv av norsk statsborgerskap fra syv til ti år. Mange høringsinstanser var svært kritiske til forslaget og mente at et oppholdstidskrav på ti år er for høyt. Flere påpekte også at en slik økning vil kunne ha negativ effekt på integreringen. I Prop. 130 L (2020-2021) gikk Regjeringen Solberg bort fra dette forslaget, og foreslo i stedet å øke kravet til oppholdstid i hovedregelen fra syv til åtte år. Regjeringen Solberg foreslo samtidig at flyktninger skulle beholde kravet om syv års botid. Videre ble det foreslått å innføre en unntaksbestemmelse som stiller krav om seks års oppholdstid for søkere som har hatt tilstrekkelig inntekt det siste året med fastsatt skatteoppgjør. Formålet med unntaket er å motivere innvandrere til å bidra og ta del i det norske samfunnet gjennom arbeid. Forslagene i Prop. 130 L (2019-2020) ble vedtatt av Stortinget i 2021 og trådte i kraft 1. januar 2022.

Jeg er opptatt av at norsk statsborgerskap skal henge høyt, og at regelverket samtidig skal bidra til god integrering. Samlet mener jeg at dagens vilkår for å få innvilget norsk statsborgerskap i dag ligger på et riktig nivå for å balansere behovet for kontroll, herunder kontroll av identitet, samtidig som innvandrere som fyller vilkårene for statsborgerskap gis

mulighet til å formalisere sin tilknytning til Norge og ta i bruk de demokratiske rettighetene som norsk statsborgerskap gir.

Bestå språkprøve på minimum B2-nivå og prøve om grunnleggende norske verdier

I 2017 ble det innført krav om ferdigheter i norsk muntlig og bestått prøve i samfunnskunnskap på norsk (statsborgerprøven) for rett til norsk statsborgerskap etter søknad.

Vilkåret om ferdigheter i norsk muntlig tydeliggjør forventningen om at innvandrere lærer seg norsk og det norske samfunnet å kjenne. I 2022 ble kravet til norsknivå hevet fra A2 til B1, selv om majoriteten av høringsinstansene ikke støttet forslaget. Formålet med å heve nivået var å motivere alle innvandrere med ønske om å bli norsk statsborger til å lære seg norsk muntlig på et høyere nivå enn A2. Det ble også lagt til grunn at de fleste ville kunne oppnå dette med individuelt tilpasset opplæring, se Prop. 98 L (2019-2020).

Gode ferdigheter i norsk er en viktig forutsetning for god integrering, men det er et stort sprang fra nivå B1 til nivå B2. På nivå B1 er man en selvstendig bruker av språket og kan forstå klare og enkle framstillinger relatert til kjente emner fra arbeid, skole, hjem og fritid og kan uttrykke seg enkelt og sammenhengende om kjente emner og emner av personlig interesse. Man kan delta uforberedt i samtaler i de fleste situasjoner en møter i dagliglivet. Nivå B2 er nivået som kreves for opptak til høyere utdanning. På dette nivået kan man forstå komplekst språk og uttrykke seg saklig, klart og nyansert om et vidt spekter av allmenne emner og emner innenfor eget fagfelt.

Det hevede kravet til ferdigheter i norsk muntlig trådte i kraft 1. oktober 2022. Prosjektet [IMPECT](#) (Linguistic Integration of Adult Migrants with Poor Education and the Consequences of Migration Tests) ved Høgskulen på Vestlandet, som er finansiert av Norges Forskningsråd fra 2021 til 2025, ser blant annet på hvilke grupper som har vanskeligst for å klare kravene til ferdigheter i norsk. Sluttrapport for prosjektet blir publisert i august 2025. Jeg vil etter dette vurdere om dagens krav til ferdigheter i norsk er hensiktsmessig eller bør heves.

Vilkåret om bestått statsborgerprøve tydeliggjør en forventning om at søkere har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om det norske samfunnet, som kunnskap om viktige historiske, sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske forhold i Norge, og om egne rettigheter, muligheter og plikter i det norske samfunnet. Min vurdering er at prøven i grunnleggende norske verdier som representantene etterspør, er på plass gjennom statsborgerprøven.

Avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark

Alle som får norsk statsborgerskap og har fylt tolv år, blir invitert til å delta på en seremoni. Statsborgerseremoniene skal være en høytidelig og verdig markering av overgangen til norsk statsborgerskap. Under seremonien, som organiseres av statsforvalterne, avlegger deltakere over 18 år et troskapsløfte. Troskapsløftet ble vedtatt av Kongen i statsråd 16. juni 2006, og har følgende ordlyd: «*Som norsk statsborger lover jeg troskap til mitt land Norge og det norske samfunnet, og jeg støtter demokratiet og menneskerettighetene og vil respektere landets lover.*»

Statsborgerloven av 1950 inneholdt et krav om avleggelse av troskapsløfte for å få innvilget norsk statsborgerskap. Var søkeren under 18 år eller sinnssyk, skulle troskapsløfte ikke

avkreves. Kravet ble opphevet ved lov 13. februar 1976 nr. 2. Opphevelsen ble begrunnet med at ordningen medførte ekstra arbeid for politi og domstoler, og at den innebar en ikke uvesentlig forsinkelse i behandlingen av statsborgersaker. Opphevelsen ble videre begrunnet med at mange betraktet ordningen som en unødvendig formalitet. Et avgitt troskapsløfte stiller rettslig sett ikke den nye borgeren annerledes enn om et slikt løfte ikke blir avgitt. Vedkommende vil være like bundet av norske lover og regler som alle andre i Norge.

På denne bakgrunnen er min vurdering at det ikke bør stilles krav om avgivelse av et troskapsløfte for å få innvilget norsk statsborgerskap.

En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager, ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid

En person som søker om norsk statsborgerskap, må ha utholdt en karenstid før statsborgerskap innvilges dersom vedkommende er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon. Med karenstid menes en form for ventetid der søknad om statsborgerskap ikke kan innvilges. Karenstidens lengde avhenger av den ilagte reaksjonen. Reglene om beregning av karenstid framgår av statsborgerloven § 9 og statsborgerforskriften kapittel 5.

Ved svært strenge reaksjoner er retten til statsborgerskap utsatt så lenge at den praktiske muligheten for norsk statsborgerskap kan bli avskåret. Karenstiden starter på 2,5 år for fengselsstraff f.o.m. 10 til og med 15 dager og øker deretter gradvis til 39 år for ilagt fengselsstraff i 21 år. Ubetinget fengselsstraff over 90 dager gir i dag 6,5 år karenstid.

4. «*Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som stiller krav om at den som søker om statsborgerskap, skal ha bidratt til å integrere ektefelle, partner og barn i det norske samfunnet. Selvsegregering skal aktivt forhindres.*»

Et sentralt formål med innføringen av statsborgerloven av 2005, var at alle materielle vilkår for erverv og tap skulle fremgå av loven. Dersom vilkårene i loven er oppfylt, har søkeren et rettskrav på statsborgerskap. Dette til forskjell fra statsborgerloven av 1950, som i større grad bygde på en forutsetning om at avgjørelsen av den enkelte søknad skulle bygge på myndighetenes skjønn.

Jeg mener hensynene til forutberegnelighet for søkeren, effektiv saksbehandling og rettssikkerhet, herunder hensynet til likebehandling, taler mot innføringen av den skjønnsmessig bestemmelse som representantene foreslår. Det fremstår også som byråkratiserende og vil trolig kreve flere ansatte i utlendingsforvaltningen. Det foreslåtte vilkåret vil dessuten være komplisert og ressurskrevende for forvaltningen å vurdere, og være et hinder for automatisert behandling av statsborgersaker. Automatiseringsgraden har økt jevnt de siste årene og bidratt til nedgang i restansene av ubehandlede statsborgersøknader. Mitt departement er i gang med en revisjon av statsborgerloven, hvor det vurderes hvordan regelverket kan bli enda mer digitaliserings- og automatiseringsvennlig. Jeg mener hensynet til likebehandling og automatiseringsvennlighet bør veie tungt når nye vilkår for statsborgerskap vurderes.

Med hilsen

A handwritten signature in purple ink, reading "Tonje Brenna". The signature is written in a cursive style, with the first name "Tonje" and the last name "Brenna" clearly visible.

Tonje Brenna

